



zelena istra

U Puli, 26. veljače 2007.

## STUDIJA UJECAJA NA OKOLIŠ PLINOVODA VODNJAN - UMAG : ISKLUČIVANJE JAVNOSTI IZ PROCESA ODLUČIVANJA

Javni uvid u Studiju ciljanog sadržaja o utjecaju na okoliš za izgradnju magistralnog plinovoda Vodnjan-Umag započeo je 28. siječnja i traje do 27. veljače.

Studiju je izradio Institut građevinarstva Hrvatske d.d., a vanjski suradnici na izradi Studije bili su OIKON d.o.o., ECOINA d.o.o., EKONERG d.o.o., DVOKUT ECRO d.o.o. i ARHEOLOŠKI MUZEJ ISTRE. Među vanjskim suradnicima nema i Državnog zavoda za zaštitu prirode premda se u Studiji navode vrlo alarmantni podaci vezani uz predviđeni značajni negativni utjecaj na prirodu: **negativni utjecaj očekuje se na ukupno 104 strogo zaštićene vrste, 59 zaštićenih vrsta i 13 rijetkih i ugroženih staništa.**

Iz Studije još izdvajamo: **"Posebno negativan utjecaj očekuje se na zaštićene dijelove prirode: more i podmorje Limskog kanala (posebni rezervat u moru), ušće rijeke Mirne (područje u statusu zoološko-ornitološkog rezervata), te na lokve u neposrednoj blizini trase plinovoda...".** Utjecaj na Značajni krajobraz – Limski kanal i Limsku dragu opisuje se na sljedeći način: "Utjecaj planiranog plinovoda kao nametnutog ruba koji će svojim prolaskom narušiti postojeću ravnotežu krajobraznih struktura na širem i užem području zahvata, odražava se kroz neminovne promjene u fizičkoj strukturi, a time i vizualnoj percepciji krajobraza, te kroz moguća obezvrjeđenja njegovih ekoloških, gospodarskih i kulturno-povijesnih vrijednosti. Budući da se radi o području koje je zbog iznimnih krajobraznih vrijednosti (geomorfoloških, ekoloških, vizualnih) već zaštićeno u kategoriji značajnog krajobraza, **ovakav tip zahvata neminovno će narušiti obilježja zbog kojih je zaštićeno.**"

Ili: "Tijekom izgradnje plinovoda izrazito negativan utjecaj očekuje se na podzemnu faunu, jer se planiraju iskopi u krškom terenu, te se očekuje nailazak na speleološke objekte i staništa podzemne faune, koja je sva strogo zaštićena prema Pravilniku o proglašavanju divljih svojti zaštićenima i strogo zaštićenima (NN 7/06). To područje obiluje speleološkim objektima, koji su ujedno i vrijedna podzemna staništa."

Osim toga, tijekom pripreme i polaganja plinovoda u duljini od 71 km i širini od 13 m biti posječena i uklonjena šumska vegetacija, a površina trase plinovoda u širini od 10 m bit će trajno izuzeta od šumske proizvodnje, jer se na tom području ne smiju uzgajati biljke.

Cijelo područje trase plinovoda nalazi se na međunarodno zaštićenom krškom području.

## **SUDJELOVANJE JAVNOSTI - MARGINALNI DODATAK I ZADOVOLJAVANJE FORME**

Na području koje se smatra zonom utjecaja magistralnog plinovoda, prema Studiji, živi 856 stanovnika. Nekima će plinovod prelaziti preko oranica, nekima pored kuća. Gradovi i općine se nisu pobrinuli da svoje stanovnike obavijeste o tome. Direktno pogođeno stanovništvo nije pozvano na javne rasprave, projekt im nije predstavljen putem mapa, simulacija u prostoru i sl., kako nalaže dobra praksa. Građani ne znaju što im se sprema, ali niti kome se mogu sada obratiti za sve nedoumice i pitanja.

Prema "opisu suradnje nositelja zahvata s javnošću", suradnja se namjerava provoditi tijekom i nakon realizacije zahvata, tj. nakon što se zahvat lokalnoj zajednici nametne bez konzultacija i bilo kakve suradnje.

U novinama je objavljena mala obavijest da je javi uvid u tijeku i to, kao i obično, postaje alibi za izvršeno "informiranje javnosti". U Rovinju na javnoj raspravi je bilo oko 5 ljudi, u Umagu vjerojatno sličan broj. Zar ne bi svi zahvatom direktno pogođeni stanovnici trebali biti upoznati barem sa sljedećim: "Obzirom da, na trasi planiranog plinovoda postoji nekoliko lokacija, na kojima se uglavnom nalaze stambeni objekti...usuglašeno je planiranje predmetnog regionalnog plinovoda uz primjenu hrvatskih propisa kao i propisa razvijenih europskih zemalja, za izgradnju plinovoda u izgrađenim naseljenim područjima. Time će se izbjeći eventualna potreba za uklanjanjem objekata." - što znači da će im se plinovod graditi uz domove.

**Zadovoljiti formu javne rasprave najdalji je domet kako investitora, tako i izrađivača studija utjecaja na okoliš i tijela nadležnih za procjenu utjecaja na okoliš. I dalje među njima vlada pogrešno uvjerenje je postupak procjene utjecaja na okoliš fundamentalno tehnički, a da je sudjelovanje javnosti marginalni dodatak. Takav način odlučivanja, naravno, ne vodi računa o javnom interesu, interesu lokalne zajednice, transparentnosti odlučivanja i nužnosti za demokratskom procedurom. Stručnost tako postaje izgovor za izostanak odgovornosti prema građanima.**

**Iz tog smo razloga pozvali članove i članice Komisije za ocjenu studije utjecaja na okoliš da započnu s boljom praksom i da produže rok javnog uvida i rasprave o tom zahvatu s tako značajnim utjecajem na okoliš i naredbe naručitelju i izrađivaču Studije da obavi smislene konzultacije sa stručnom i zainteresiranom javnošću.**

Ostale primjedbe Zelene Istre:

### **NIJE PROVEDENA OBAVEZNA PROCJENA UTJECAJA ZAHVATA ZA PRIRODU – POSTUPAK PROCJENE UTJECAJA NIJE PROVEDEN PREMA ZAKONU**

Pravilnikom o procjeni utjecaja zahvata za prirodu (NN 89/07) propisano je da se procjena utjecaja zahvata za prirodu provodi u sklopu procjene utjecaja na okoliš u situacijama kada je posebnim propisom obavezna provedba procjene utjecaja na okoliš (čl.4. Pravilnika).

Osim toga, prema članku 3. Pravilnika o ocjeni prihvatljivosti zahvata za prirodu "ocjena je obavezna za planirani zahvat u prirodu koji sam ili s drugim zahvatima može imati bitan utjecaj na ekološku mrežu." A izgradnja plinovoda planirana je na području ekološke mreže.

Štetni utjecaji koje planirani zahvat izgradnje plinovoda može imati na područje ekološke mreže u tekstualnom se dijelu Studije utjecaja na okoliš uopće ne analizira (u grafičkom su dijelu ucrtana područja ekološke mreže, ali i to, izgleda, pogrešno). Stoga je potrebna znanstvena analiza koju je moguće realizirati jedino izradom studije prihvatljivosti planiranog zahvata za prirodu. Njome bi se temeljitije istražili mogući štetni učinci na područje ekološke mreže, te bi se odredile mjere ublažavanja štetnih utjecaja kao i rokovi provedbe istih. Naročito je manjkav dio koji se odnosi na podmorje Limskog kanala.

**Zbog svega navedenog se provođenje ocjene prihvatljivosti zahvata za prirodu nameće kao neizostavna i samostalna faza prilikom planiranja velikih projekata poput izgradnje plinovoda, koji bi mogli prouzročiti trajne i nepopravljive štete na područjima ekološke mreže.**

### **NISU PROVEDENE KONZULTACIJE S USTANOVAMA I STRUČNIM ORGANIZACIJAMA ZA ZAŠTITU**

## PRIRODE

Premda se u Studiji navodi izrazito negativan učinak zahvata na zaštićena područja prirode, na strogo zaštićene i zaštićene vrste te na ugrožena i rijetka staništa, prilikom njene izrade nisu konzultirane ustanove i organizacije u RH koje se bave zaštitom prirode poput Državnog zavoda za zaštitu prirode, Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode u Istarskoj županiji, Hrvatskog ornitološkog društva itd.

Stoga se nameće logični zaključak da izrađivač Studije i nije mogao procijeniti vrstu i obujam utjecaja na prirodu, budući da nikakva analiza ili istraživanje na terenu nije provedeno (podaci su isključivo iz literature). Upada u oči razlika u tretmanu kulturno - povijesne baštine i zaštićenih prirodnih vrijednosti: dok je za prvu za potrebe izrade studije Arheološki muzej Istre napravio arheološku reambulaciju cijele trase (dopunjavanje i ispravljanje planova na terenu, snimanje postojećeg stanja), za drugu o izgradnji plinovoda nije čak ni obaviješten Državni zavod za zaštitu prirode. Predstavnici Zavoda trebali su, u suradnji s drugim stručnjacima, obići cijelu trasu plinovoda i na taj način utvrditi npr. staništa i moguće utjecaje.

## STUDIJA JE NEPOTPUNA I PREMA PRAVILNIKU O PROCJENI UTJECAJA NA OKOLIŠ

Prema Pravilniku o procjeni utjecaja na okoliš (NN 59/2000 + izmjene i dopune 136/2004), članak 5., studije utjecaja na okoliš, između ostalog, moraju sadržavati i poglavlja o odnosu nositelja zahvata s javnošću prije izrade studije, tijekom i nakon realizacije zahvata i prijedlog najprihvatljivije varijante zahvata u pogledu utjecaja na okoliš s obrazloženjem (pregled mogućih lokacija i područja utjecaja zahvata, usporedba utjecaja na okoliš za sve razmatrane lokacije tijekom gradnje i korištenja zahvata, usporedba procjene troškova realizacije zahvata na različitim lokacijama, obrazloženje razloga za izbor najprikladnije lokacije zahvata). Te dijelove predmetna Studija. Usmeno obrazloženje predstavnika i izrađivača Studije na javnoj raspravi održanoj u Rovinju na pitanje zbog čega nije analizirano više varijanti trase plinovoda (trasa istočnije od predložene zaobišla bi zaštićene dijelove Linskog kanala i ušća rijeke Mirne), nego samo jedna, nije prihvatljivo. Prema njima, samo jedna mogućnost trase analizirana je jer je upravo ta ucrtana u važeće prostorne planove. To ne bi smio biti ograničavajući faktor jer su i do sada prostorni planovi mijenjali po potrebi.

Međutim, sam tekst iz Studije demantira to obrazloženje dato građanima na javnoj raspravi! U tekstu stoji: "Uvidom u postojeću prostorno plansku dokumentaciju, dolazimo do zaključka da predmetna trasa magistralnog plinovoda nije usklađena s Prostornim planom Istarske županije, a djelomično je usklađena s dokumentima prostornog uređenja nižeg reda. Trasa dionice magistralnog plinovoda Vodnjan – Umag definirana je Idejnim rješenjem magistralnog plinovoda Vodnjan-Umag DN300/50, koje je izradila tvrtka PlinaCRO d.o.o u veljači 2007. Isto Idejno rješenje korišteno je za usklađivanje Prostornog plana Istarske županije i prostornih planova gradova i općina s predmetnom trasom. Procedura izmjene i dopune Prostornih planova uređenja gradova i općina i Prostornog plana Istarske županije je još uvijek u tijeku."

**Uvjereni smo da postoji i bolja varijanta izmještanja trase van zaštićenih područja prirode. istočnijom trasom bi se omogućila i plinifikacija velikih mjesta poput Kanfanara i Žminja.** Iz sažetka koji nam je priredio izrađivač Studije nije uopće jasno, npr., koliko će domaćinstava u Istri dobiti plin. Hoće li Kanfanar i Žminj dobiti plin ili ne? Umjesto toga, pod "svrhom poduzimanja zahvata" navodi samo " provedba plinifikacije zapadnog dijela Istarske županije".

Za Upravni odbor Zelene istre,

Dušica Radojčić

tel. 052 / 506 065

098 / 18 18 640



Projekt "Mobilizacija javnosti za sudjelovanje u procedurama procjene utjecaja na okoliš" financira EUROPSKA UNIJA. Za sadržaj ovog materijala odgovara isključivo Zelena Istra. Navedena stajališta ni u kojem slučaju ne odražavaju stavove Europske unije. The project "Mobilisation of the Public for Participation in the Environmental Impact Assessment" is funded by the EUROPEAN UNION. The content is the sole responsibility of Zelena Istra and can in no way be taken to reflect the views of the European Union."